

**ЗАКОН О ПОТВРЂИВАЊУ КОНВЕНЦИЈЕ О ДОСТУПНОСТИ ИНФОРМАЦИЈА, УЧЕШЋУ
ЈАВНОСТИ У ДОНОШЕЊУ ОДЛУКА И ПРАВУ НА ПРАВНУ ЗАШТИТУ У ПИТАЊИМА
ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ**

Члан 1.

Потврђује се Конвенција о доступности информација, учешћу јавности у доношењу одлука и праву на правну заштиту у питањима животне средине, сачињена 25. јуна 1998. године у Архусу (Данска), у оригиналу на енглеском, француском и руском језику.

Члан 2.

Текст Конвенције о доступности информација, учешћу јавности у доношењу одлука и праву на правну заштиту у питањима животне средине у оригиналу на енглеском језику и у преводу на српски језик гласи:

**КОНВЕНЦИЈА О ДОСТУПНОСТИ ИНФОРМАЦИЈА, УЧЕШЋУ ЈАВНОСТИ У
ДОНОШЕЊУ ОДЛУКА И ПРАВУ НА ПРАВНУ ЗАШТИТУ У ПИТАЊИМА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ**

Стране ове конвенције,

Подсећајући на 1. принцип Стокхолмске декларације о човековој средини,

Такође подсећајући на 10. принцип Декларације о животној средини и развоју из Рија (1992.),

Подсећајући даље на резолуције Генералне скупштине 37/7 од 28. октобра 1982. о Светској повељи за природу и 45/94 од 14. децембра 1990. о потреби обезбеђивања здраве животне средине за добробит појединаца,

Подсећајући на Европску повељу о животној средини и здрављу усвојену на Првој европској конференцији о животној средини и здрављу Светске здравствене организације у Франкфурту на Мајни, у Немачкој, 8. децембра 1989,

Потврђујући потребу за заштитом, очувањем и унапређењем стања животне средине и обезбеђењем одрживог и за животну средину прихватљивог развоја,

Увиђајући да је адекватна заштита животне средине од основне важности по људску добробит и уживање основних људских права, укључујући и само право на живот,

Увиђајући такође да свака особа има право да живи у животној средини која одговара њеном здрављу и благостању и дужност, како индивидуалну тако и у заједници са другима, да штити и унапређује животну средину у корист садашњих и будућих генерација,

Сматрајући да грађани, у циљу остварења овог права и поштовања ове дужности, морају имати доступност информација, право на учествовање у доношењу одлука и право на правну заштиту у питањима животне средине, и констатујући да би грађанима могла да буде потребна помоћ у циљу остваривања њихових права,

Увиђајући да, у области животне средине, боља доступност информација и веће учешће јавности у доношењу одлука повећавају квалитет и спровођење одлука, доприносе свесности јавности у питањима животне средине, дају могућност јавности да изрази своју забринутост и омогућавају органима јавне власти да ове чињенице узму у обзир,

У циљу унапређења одговорности и транспарентности у доношењу одлука и јачању подршке јавности одлукама у питањима животне средине,

Увиђајући пожељност транспарентности у свим владиним секторима и позивајући законодавна тела на примену принципа ове конвенције,

Такође, увиђајући потребу јавности да буде информисана о процедурама за учешће у доношењу одлука у питањима животне средине, да има слободан приступ том поступку и да познаје начин коришћења тих поступака,

Увиђајући даље значај одговарајућих улога које могу имати грађани појединци, невладине организације и приватни сектор у заштити животне средине,

У жељи да промовишу образовање у области животне средине у циљу унапређивања разумевања животне средине и одрживог развоја, и да подстакну свест шире јавности и њено учешће у доношењу одлука које се односе на животну средину и одрживи развој,

Имајући у виду, у овом контексту, значај коришћења медија и електронских или других будућих форми комуникације,

Увиђајући значај целовитог разматрања питања везаних за животну средину у доношењу владиних одлука и одговарајућу потребу органа јавне власти за поседовањем прецизних, разумљивих и актуелних информација о животној средини,

Констатујући да органи јавне власти располажу информацијама о животној средини у јавном интересу,

Посебно да ефикасни судски механизми буду доступни јавности, укључујући и организације, а у циљу заштите њихових легитимних интереса и примене закона,

Имајући у виду важност да потрошачи имају обезбеђене адекватне информације о производима, како би били у могућности да направе избор који је у складу са захтевима заштите животне средине,

Увиђајући забринутост јавности због намерног пуштања генетички модификованих организама у животну средину и потребе за већом транспарентношћу и већим учешћем јавности у доношењу одлука у овој области,

Уверене да ће се спровођењем ове конвенције допринети јачању демократије у региону Економске комисије Уједињених Нација за Европу (ЕЦЕ),

Свесне улоге коју у том смислу има ЕЦЕ и подсећајући, између осталог, на Смернице ЕЦЕ за доступност информација о животној средини и учешће јавности у поступку доношењу одлука у области животне средине, прихваћених у Министарској декларацији усвојеној на Трећој министарској конференцији „Животна средина за Европу“, која је одржана у Софији, Бугарска, 25. октобра 1995,

Имајући у виду релевантне одредбе Конвенције о процени утицаја на животну средину у прекограничном контексту, усвојене у Еспоо-у, Финска, 25. фебруара 1991, као и Конвенције о прекограничним ефектима индустријских удеса и Конвенције о заштити и коришћењу прекограничних водотокова и међународних језера, обе усвојене у Хелсинкију 17. марта 1992, и осталих регионалних конвенција,

Свесне да ће се усвајањем ове конвенције допринети даљем јачању процеса „Животна средина за Европу“ и резултатима Четврте министарске конференције у Аархусу, Данска, јуна 1998. године,

Споразумеле су се о следећем:

Члан 1.

ЦИЉ

Ради давања доприноса заштити права сваког појединца садашњих и будућих генерација на живот у животној средини адекватној његовом здрављу и благостању, свака Страна ће гарантовати право на доступност информација, учешће јавности у доношењу одлука и право на правну заштиту у питањима животне средине, у складу са одредбама ове конвенције.

Члан 2.

ДЕФИНИЦИЈЕ

За сврхе ове конвенције,

1. „Страна“ значи, ако се у тексту не наводи другачије, уговорна страна ове конвенције;
2. „Орган јавне власти“ значи:

- (а) Влада на националном, регионалном и другим нивоима;

- (b) Физичка или правна лица која обављају јавне функције у складу са националним законодавством, укључујући посебне дужности, активности или услуге у односу на животну средину;
- (c) Сва друга физичка или правна лица која имају јавне одговорности или функције, или пружају јавне услуге у вези са животном средином, под контролом тела или особе на које се односе одредбе тачке (a) или (б) из горњег текста;
- (d) Институције било које регионалне организације за економску интеграцију наведене у члану 17, која је Страна ове конвенције.

Ова дефиниција не укључује тела или институције које поступају у судском или законодавном својству;

3. „Информација о животној средини” представља сваку информацију у писменом, визуелном, звучном, електронском или другом материјалном облику о:
 - (a) Стању елемената животне средине, као што су ваздух и атмосфера, вода, тло, земљиште, предели и природни комплекси, биолошки диверзитет и његове компоненте, укључујући генетички модификоване организме као и о интеракцији између ових елемената;
 - (b) Факторима као што су супстанце, енергија, бука и зрачење, и активностима или мерама, укључујући управне мере, о споразумима у области заштите животне средине, о политици, законским актима, плановима и програмима који утичу или ће вероватно утицати на елементе животне средине у оквиру тачке (a) у горњем тексту, анализама трошкова и користи (cost-benefit анализама) и другим економским анализама и претпоставкама које се користе у доношењу одлука у области животне средине;
 - (c) Стању здравља и безбедности људи, условима живота људи, културним споменицима и грађевинама, уколико на њих утиче или може да утиче стање елемената животне средине, или уколико на њих делују ови елементи, фактори, активности или мере на које се односи тачка (б) у горњем тексту;
4. „Јавност” значи једно или више физичких и правних лица и, у складу са националним законодавством или праксом, њихова удружења, организације или групе;
5. „Заинтересована јавност” значи јавност која је угрожена или ће вероватно бити угрожена или има интереса у доношењу одлука у области животне средине. За потребе ове дефиниције, невладине организације које промовишу заштиту животне средине и које задовољавају услове прописане националним законодавством биће сматране заинтересованим.

Члан 3.

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

1. Свака Страна ће предузети неопходне законодавне, управне и друге мере, укључујући мере за постизање компатибилности између одредаба за

имплементацију информација, учешће јавности и доступности одредбама о правној заштити из ове конвенције, као и одговарајуће извршне мере, за установљавање и одржавање јасног, транспарентног и конзистентног оквира за спровођење одредби ове конвенције.

2. Свака Страна ће настојати да обезбеди да службеници и власти помажу и пружају савете јавности у тражењу доступности информација, у олакшавању учешћа у доношењу одлука и у тражењу правне заштите у питањима животне средине.
3. Свака Страна ће промовисати еколошко образовање и еколошку свест код јавности, посебно по питању обезбеђења доступности информација, учешћа у доношењу одлука и остваривања правне заштите у питањима животне средине.
4. Свака Страна ће обезбедити одговарајуће признање и помоћ удружењима, организацијама и групама које промовишу заштиту животне средине и обезбедити усклађеност свог националног правног систем са овом обавезом.
5. Одредбе ове конвенције неће утицати на право Стране на одржавање или увођење мера којима се обезбеђује шира доступност информација, веће учешће јавности у доношењу одлука и шире право на правну заштиту у питањима животне средине, од оних које захтева ова конвенција.
6. Овом конвенцијом се неће захтевати било какво дерогирање постојећих права на доступност информација, учешће јавности у доношењу одлука и права на правну заштиту у питањима животне средине.
7. Свака Страна ће промовисати примену принципа ове конвенције у међународним процесима доношења одлука у области животне средине и у оквиру међународних организација по питањима везаним за животну средину.
8. Свака Страна ће обезбедити да лица која остварују своја права у складу са одредбама ове конвенције не буду кажњавана, гоњена или узнемиравана на било који начин због својих активности. Ова одредба неће утицати на овлашћења националних судова да у судским поступцима одређују накнаде у разумном износу.
9. У границама релевантних одредаба ове конвенције, јавност ће имати доступност информација, могућност учешћа у доношењу одлука и право на правну заштиту у питањима животне средине без дискриминације по питању држављанства, националности или места пребивалишта, а у случају правног лица, без дискриминације у вези тога где има регистровано седиште или стварни центар својих активности.

Члан 4.

ДОСТУПНОСТ ИНФОРМАЦИЈА О ЖИВОТНОЈ СРЕДИНИ

1. Свака Страна ће обезбедити да, у складу са наредним ставовима овог члана, органи јавне власти, као одговор на захтев за информацијама о животној средини, учине те информације доступним јавности, у оквиру националног законодавства, укључујући и случајеве када је то захтевано и у складу са тачком (б) у доњем тексту, копије релевантне документације која садржи или обухвата такве информације:
 - (a) Без потребе да се исказује интерес;
 - (b) У захтеваној форми изузев:

- (I) када је органу јавне власти једноставније да учини доступним те информације у другој форми, у ком случају ће се дати разлози за њихово достављање у тој форми; или
 - (II) када је информација већ доступна јавности у другој форми.
2. Информације у области животне средину из става 1. у горњем тексту биће стављене на располагање у што је пре могуће, а најкасније месец дана након подношења захтева. У случајевима када обим и сложеност информација оправдава продужење овог рока, тај рок може бити продужен до два месеца од дана подношења захтева. Подносилац захтева ће бити обавештен о сваком продужењу као и о разлозима којима се оно правда.
3. Захтев за информацијом у области животне средине може бити одбијен:
- (a) Ако орган јавне власти којем је захтев поднет не поседује информације у области животне средине које су тражене;
 - (b) Ако је захтев очигледно неразуман или је сувише уопштено формулисан, или
 - (c) Ако се захтев односи на податке који се налазе у завршној фази обраде, или се односи на интерну комуникацију између органа јавне власти, када је такво изузеће предвиђено националним законодавством или уобичајеном праксом, узимајући у обзир јавни интерес за објављивање информација.
4. Захтев за информацијом у области за животне средине може бити одбијен уколико би њено објављивање негативно утицало на:
- (a) Поверљивост рада органа јавне власти, у случају када је поверљивост предвиђена националним законодавством;
 - (b) Међународне односе, националну одбрану или јавну безбедност;
 - (c) Исправност рада судских органа, право лица на правично суђење, или могућност органа јавне власти да спроведе кривичну или дисциплинску истрагу;
 - (d) Поверљивост комерцијалних и индустријских информација, у случају када је поверљивост предвиђена законом у циљу заштите легитимног економског интереса. У том оквиру, информације о емисијама које су релевантне за заштиту животне средине биће објављене;
 - (e) Права интелектуалне својине;
 - (f) Поверљивост личних података и/или досијеа који се односе на физичко лице, када то лице није дало пристанак на објављивање информација јавности, у случајевима када је таква поверљивост предвиђена националним законодавством;
 - (g) Интересе трећег лица које је доставило тражене информације, када то лице није имало или није могло бити стављено под законску обавезу давања информација, у случајевима када то лице не да пристанак на објављивање информација; или

- (h) Животну средину на коју се информације односе, као што су подручја за размножавање ретких врста.

Претходно наведени основи за одбијање захтеве тумачиће се на рестриктиван начин, узимајући у обзир интерес јавности за објављивање информација и узимајући у обзир да ли се тражене информације односе на емисије у животну средину.

5. Када орган јавне власти не поседује тражене информације у области животне средине, тај орган јавне власти ће што је пре могуће обавестити подносиоца захтева о томе којем органу јавне власти треба да се обрати за тражене информације, или ће проследити захтев том органу и обавестити о томе подносиоца.
6. Свака Страна ће обезбедити да, ако се информације изузете од објављивања у складу са ставом 3 (в) и 4 из горњег текста могу издвојити без нарушавања поверљивости изузетих информација, органи јавне власти ставе на располагање остатак тражених формација у области животне средине.
7. Одбијање захтева биће дато у писменој форми ако је захтев био у писменој форми или ако подносилац то захтева. У одбијајућој одлуци ће бити наведени разлози одбијања, те дата правна поука о поступку преиспитивања те одлуке који је регулисан у члану 9. Одбијајућа одлука ће бити донета што је пре могуће а најкасније у року од месец дана, изузев ако сложеност информација оправдава продужење овог рока на период до два месеца након подношења захтева. Подносилац ће бити обавештен о сваком продужењу рока и о разлозима за исто.
8. Свака Страна може дозволити својим органима јавне власти да наплате накнаду за пружање информација, али та накнада не сме премашивати разуман износ. Органи јавне власти који имају намеру да уведу наплаћивање накнаде за пружање информација ставиће подносиоцима захтева на располагање ценовник накнада које се могу наплатити, а који ће указивати на околности под којима се оне могу наплатити, или се од њиховог плаћања ослободити, и када достављање информација зависи о авансном плаћању такве накнаде.

Члан 5.

ПРИКУПЉАЊЕ И ДОСТАВЉАЊЕ ИНФОРМАЦИЈА У ОБЛАСТИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

1. Свака Страна ће обезбедити:
 - (a) Да органи јавне власти поседују и ажурирају информације у области животне средине у складу са својим функцијама;
 - (b) Успостављање система обавезног протока информација према органима јавне власти о предложеним и постојећим активностима које могу имати значајног утицаја на животну средину;
 - (c) У случају непосредне опасности по здравље људи или животну средину, било да је она узрокована људском делатношћу или природним узроцима, да све информације које би могле омогућити јавности да предузме мере на спречавању или ублажавању штете која произилази из те претње, а које поседују органи јавне власти, буду одмах и без одлагања достављене припадницима јавности који могу бити угрожени.

2. Свака Страна ће обезбедити да, у оквиру националног законодавства, начин на који органи јавне власти стављају информације у области заштите животне средине на располагање јавности буде транспарентан и да те информације буду ефективно доступне, између осталог, путем:
 - (a) Обезбеђивања за јавност довољних података о врсти и обиму информација у области животне средине које поседују релевантни органи јавне власти, о основним условима под којима се те информације чине расположивим и доступним, и о поступку којим се до тих информација може доћи;
 - (b) Установљавања и одржавања практичних мера, као што су:
 - (I) Установљавање јавно доступних листа, регистара и досијеа;
 - (II) Обавезивање службеника да пружају подршку јавности у тражењу информација у оквиру ове конвенције; и
 - (III) Одређивања тачака за контакт; и
 - (c) Обезбеђивања бесплатног приступа информацијама у области животне средине садржаним у листама, регистрима или досијеима назначеним у тачки (б) (I).
3. Свака Страна ће обезбедити да информације у области животне средине постану све доступније у електронским базама података до којих јавност може лако доћи путем јавних телекомуникационих мрежа. Информације доступне у овој форми требало би да садрже:
 - (a) Извештаје о стању животне средине, како је наведено у ставу 4. у доњем тексту;
 - (b) Текстова законских одредаба које се тичу животне средине;
 - (c) По могућности, политике, планове и програме о/или у вези са животном средином и споразуме у области животне средине; и
 - (d) Остале информације, до мере до које би доступност таквих информација у овој форми олакшала примену националног закона којим се спроводи ова конвенција, под условом да су такве информације већ доступне у електронском форми.
4. Свака Страна ће у редовним временским интервалима, не дужим од три или четири године, објављивати и дистрибуирати национални извештај о стању животне средине, укључујући информације о квалитету животне средине и информације о претњама животној средини.
5. Свака Страна ће предузети мере у оквиру свог националног законодавства у циљу достављања, између осталог:

- (a) Законских аката и политичких докумената као што су документи о стратегијама, политикама, програмима и акционим плановима који се односе на животну средину и извештаја о постигнутом напретку у њиховој примени, сачињених на различитим нивоима управе;
 - (b) Међународних уговора, конвенција и споразума о питањима животне средине; и
 - (c) Према потреби других значајних међународних докумената о питањима животне средине.
6. Свака Страна ће подстицати оператере чије активности имају значајног утицаја на животну средину да редовно информишу јавност о утицају њихових делатности и производа на животну средину, у случајевима где је то могуће, кроз организовање добровољног „еко-обележавања” и програма „еко-контроле” или на неки други начин.
7. Свака Страна ће:
- (a) Објављивати податке и анализе података које сматра релевантним и важним у обликовању главних предлога политике животне средине;
 - (b) Објавити или на други начин учинити доступним расположиви материјал са објашњењима о сарадњи са јавношћу у питањима која спадају у домен ове конвенције; и
 - (c) Обезбедити у одговарајућој форми информације о начину вршења јавних функција или пружању јавних услуга од стране управе на свим нивоима, а у вези питања која се односе на животну средину.
8. Свака Страна ће развити механизме који ће омогућити да јавности буде доступан довољан обим информација о производу, како би били у стању да направе избор који је у складу са захтевима животне средине.
9. Свака Страна ће предузети мере ка прогресивном формирању националног кохерентног система инвентара или регистара загађења у виду структурисане, компјутеризоване и јавно доступне базе података, при чему би се подаци за ову базу прикупљали путем стандардизованог извештавања, узимајући у обзир када је то целисходно међународне процесе на овом плану. Овакав систем може да обухвата податке о уношењу, испуштању и преносу посебног низа супстанци и производа који потичу од посебног низа активности у медијуме животне средине, укључујући коришћење воде, енергије и других ресурса и in-situ i ex-situ места обраде и одлагања.
10. Ниједна одредба овог члана не може одузети право Странама на одбијање објављивања одређене информације о животној средини у складу са чланом 4, став 3 и 4.

Члан 6.**УЧЕШЋЕ ЈАВНОСТИ У ДОНОШЕЊУ ОДЛУКА О ПОСЕБНИМ АКТИВНОСТИМА****1. Свака Страна:**

- (a) Примењиваће одредбе овог члана у вези одлука о томе да ли дозволити предложене активности наведене у Анексу I;
- (b) Примењиваће такође, у складу са својим националним законодавством, одредбе овог члана на одлуке о предложеним активностима које нису наведене у Анексу I, а које могу имати значајног утицаја на животну средину. У том циљу, Стране ће одредити да ли се на предложену активност односе ове одредбе; и
- (c) Може одлучити, од случаја до случаја, ако је таква могућност предвиђена националним законодавством, да не примењује одредбе овог члана на предложене активности које служе у сврху националне одбране, ако та Страна сматра да би примена одредаба овог члана имала неповољног утицаја на наведена интересе.

2. Заинтересована јавност ће бити обавештена, било путем јавног саопштења или уколико је могуће појединачно, у раној фази поступка доношења одлука по питањима животне средине, те на адекватан, благовремен и ефикасан начин, између осталог, о:

- (a) Предложеној активности и захтеву о коме ће се одлучивати;
- (b) Природи могућих одлука или о нацрту одлуке;
- (c) Органу јавне власти надлежном за доношење одлуке;
- (d) Предвиђеној процедури, која укључује, када и како се те информације могу обезбедити и информације о:
 - I. Почетку процедуре;
 - II. Могућности за учешће јавности;
 - III. Времену и месту одржавања сваке јавне расправе;
 - IV. Органу јавне власти од кога се релевантне информације могу добити и где су релевантне информације депоноване ради стављања на увид јавности;
 - V. Релевантном органу јавне власти или било ком другом органу коме се могу упућивати коментари или питања, као и обавештења о року предвиђеном за упућивање коментара и питања; и
 - VI. Доступности релевантних информација о животној средини које се односе на предложену активност; и
- (e) Чињеници да је дата активност подложна националној или прекограничној процедури процене утицаја на животну средину.

3. Процедуре учешћа јавности у доношењу одлука ће имати разумне временске рокове за различите фазе остваривања, остављајући довољно времена за информисање јавности у складу са ставом 2. из горњег текста и за припремање

јавности за ефикасно учешће у процесу доношења одлука по питањима животне средине.

4. Свака Страна ће омогућити учешће јавности у раној фази, када су све опције још увек отворене и када може доћи до ефикасног учешћа јавности.
5. Свака Страна би требала, по потреби, подстицати подносиоце захтева да обезбеде информације везане за циљеве због којих подносе захтев, да одреде заинтересовану јавност и да расправљају пре подношења захтева за давање дозволе.
6. Свака Страна ће захтевати од надлежних органа јавне власти да заинтересованој јавности, на захтев и када је то прописано националним законодавством, у што краћем временском року омогући бесплатан преглед свих релевантних информација које се тичу процеса доношења дате одлуке, а које се у датом моменту налазе на располагању, као што је наведено у овом члану. Ово не нарушава право страна да одбију објављивање одређених информација у складу са чланом 4, став 3. и 4. Релевантне информације ће у најмањој мери обухватити, без нарушавања одредаба члана 4. следеће:
 - (a) Опис локације и физичких и техничких карактеристика предложене активности, укључујући процену очекиваних количина остатака и емисија;
 - (b) Опис значајних ефеката предложене активности на животну средину;
 - (c) опис предвиђених мера спречавања и/или смањивања ефеката, укључујући емисије;
 - (d) Не-технички резиме горе наведеног;
 - (e) Нацрт главних алтернатива проучених од стране подносиоца захтева; и
 - (f) У складу са националним законодавством, главне извештаје и препоруке које су достављене органу јавне власти у време када ће заинтересована јавност бити информисана, у складу са ставом 2. из горњег текста.
7. Процедурама за учешће јавности ће се омогућити јавности да подноси, било у писменој или другој одговарајућих форми, у току јавне расправе или истраге са подносиоцем захтева, све евентуалне коментаре, информације, анализе и мишљења која се сматрају релевантним за предложену активност.
8. Свака Страна ће обезбедити да се приликом доношења одлуке узме у обзир исход учешћа јавности.
9. Свака Страна ће обезбедити да се, у случају кад одлуку донесе орган јавне власти, јавност благовремено информисе о одлуци у складу са одговарајућом процедуром. Свака Страна ће учинити доступним јавности текст одлуке заједно са разлозима и образложењима на којима је одлука заснована.

10. Свака Страна ће обезбедити да се, када орган јавне власти поновно разматра или ажурира оперативне услове дате активности из става 1, примењују одредбе ставова 2. до 9. овог члана мутатис мутандис, када је то потребно.
11. Свака Страна ће, у оквиру свог националног законодавства и у мери у којој је то оствариво и могуће, примењивати одредбе овог члана приликом одлучивања о томе да ли да се дозволи намерно испуштање генетички модификованих организама у животну средину.

Члан 7.

УЧЕШЋЕ ЈАВНОСТИ КОЈЕ СЕ ОДНОСИ НА ПЛАНОВЕ, ПРОГРАМЕ И ПОЛИТИКУ У ВЕЗИ СА ЖИВОТНОМ СРЕДИНОМ

Свака Страна ће сачинити одговарајуће практичне аранжмане и/или друге мере за учешће јавности током припрема планова и програма у вези са животном средином, у транспарентном и објективном оквиру, пошто је доставила потребне информације јавности. У овом оквиру ће бити примењени члан 6, ставови 3, 4. и 8. Део јавности који може да учествује ће утврдити надлежни орган јавне власти, узимајући у обзир циљеве ове конвенције. Свака Страна ће, у одговарајућој мери, настојати да обезбеди могућности за учешће јавности у припреми политике у вези са животном средином.

Члан 8.

УЧЕШЋЕ ЈАВНОСТИ ТОКОМ ПРИПРЕМЕ ИЗВРШНИХ ПРОПИСА И/ИЛИ ОПШТЕПРИМЕЊИВИХ ЗАКОНСКИ ОБАВЕЗУЈУЋИХ НОРМАТИВНИХ ИНСТРУМЕНАТА

Свака Страна ће настојати да промовише ефективно учешће јавности у одговарајућој фази поступка, када су опције још увек отворене, током припреме извршних прописа од стране органа јавне власти и других опште примењивих законски обавезујућих правила која могу имати значајан утицај на животну средину. У том циљу треба предузети наредне кораке:

- (a) Потребно је утврдити довољне временске рокове за ефикасно учешће јавности;
- (b) Потребно је објавити или на други начин ставити на располагање јавности нацрт правила; и
- (c) Потребно је дати јавности могућност да учествује у расправи директно или преко представничких консултативних тела.

Резултат учешћа јавности биће узет у обзир у највећој могућој мери.

Члан 9
ПРАВО НА ПРАВНУ ЗАШТИТУ

1. Свака Страна ће, у оквиру свог националног законодавства, обезбедити да свако лице које сматра да је његов захтев за доставу информација из члана 4. игнорисан, неосновано одбијен, било поједини његови делови или у целини, или да је на било који начин третиран супротно одредбама истог члана, има приступа поступку преиспитивања пред судом или неким другим законом установљеним независним и непристрасним телом.

У случајевима када Страна обезбеђује примену поступка преиспитивања пред судом, обезбеђује и да то лице такође има могућности покретања бесплатне или јефтине, законски одређене убрзане процедуре поновног разматрања од стране органа јавне власти или преиспитивања које би учинило неко независно и непристрасно тело, осим суда.

Коначне одлуке, сходно овом ставу 1, биће обавезујуће за орган јавне власти који поседује информације. Разлози ће бити наведени у писменој форми, најпосле када се одбија доступност информација у складу са овим ставом.

2. Свака Страна, у оквиру свог националног законодавства, обезбедиће да припадници заинтересоване јавности

(а) који имају довољног интереса,

или, алтернативно,

(б) тврде да је дошло до кршења права, у случају када прописи о управном поступку једне Стране то захтевају као предуслов,

имају право на поступак преиспитивања пред судом и/или другим независним и непристрасним телом установљеним законом, у циљу побијања материјалне и процесне законитости било које одлуке, чињења или пропуштања чињења, према одредбама члана 6 и, када је то предвиђено националним законодавством и без нарушавања одредаба става 3. у доњем тексту, другим релевантним одредбама ове конвенције.

Критеријуми дефинисања довољног интереса и кршења овог права биће одређени у складу са захтевима националног законодавства и са циљем да се заинтересованој јавности омогући широка правна заштита у оквиру делокруга ове конвенције. У том циљу, интерес било које невладине организација која испуњава захтеве из члана 2, став 5, сматраће се довољним за примену подстава (а) у горњем тексту. Такође ће се сматрати да такве организације имају права која могу бити прекршена према подставу (б) у горњем тексту.

Одредбама става 2. не искључује се могућност прелиминарног преиспитивања од стране неког управног органа, и оне не утичу на захтев да се користе управни поступци за преиспитивање пре прибегавања судским поступцима преиспитивања, када је такав захтев постављен националним законодавством.

3. Поред тога, и без нарушавања могућности остваривања правне заштите из ставова 1. и 2. у горњем тексту, свака Страна ће обезбедити да припадници јавности, када испуњавају евентуалне услове које поставља национално законодавство, имају доступност управним и судским поступцима којима се оспорава чињење или пропусти које су учинила физичка лица или орган јавне власти, а која су у супротности са одредбама њиховог националног законодавства које се односи на животну средину.
4. Поред тога и без нарушавања одредаба става 1. у горњем тексту, процедуре из става 1, 2. и 3. из горњег текста ће обезбедити адекватне и ефикасне правне лекове, укључујући и привремене мере, и биће поштене, правичне, благовремене и неће бити праћене превисоким трошковима који отежавају њихово коришћење. Одлуке које се доносе по одредбама овог члана биће донете или забележене у писменој форми. Одлуке судова и када год је то могуће других тела, биће јавно доступне.
5. У циљу унапређивања ефикасности одредаба овог члана, свака Страна ће обезбедити да јавности буду доступне информације о могућности покретања управних и судских поступака за преиспитивање, а размотриће могућност установљења одговарајућих механизма пружања помоћи за уклањање или смањење финансијских и других препрека за доступност правосуђа.

Члан 10.

САСТАНЦИ СТРАНА

1. Први састанак Страна биће сазван најкасније годину дана након ступања на снагу ове конвенције. Након тога, редовни састанци Страна биће одржавани најмање једном у две године, уколико Стране о томе не одлуче другачије, или на писмени захтев било које Стране, под условом да тај захтев добије подршку најмање једне трећине Страна у року од шест месеци пошто га Извршни Секретар Економске Комисије за Европу упуту свим Странама.
2. Стране ће на својим састанцима континуирано пратити примењивање ове конвенције на основу редовног извештавања Страна. Имајући у виду овај циљ, оне ће:
 - (a) Преиспитивати политику и правне и методолошке приступе који се тичу доступности информација, учешћа јавности у доношењу одлука и права на правну заштиту у питањима животне средине, у смислу њиховог даљег унапређивања;
 - (b) Размењивати информације о искуству које су стекли закључивањем и примењивањем билатералних и мултилатералних споразума или других аранжмана релевантних у односу на циљеве ове конвенције, а чије су стране једна или више Страна ове конвенције;
 - (c) Тражити, тамо где је то потребно, услуге одговарајућих тела ЕЦЕ и других компетентних међународних тела и посебних комитета у свим аспектима који се односе на постизање циљева ове конвенције;

- (d) Установити помоћна тела ако би то по њиховом мишљењу било потребно;
- (e) Припремати, по потреби, протоколе ове конвенцију;
- (f) Разматрати и усвајати предлоге амандмана на ову конвенцију у складу са одредбама члана 14;
- (g) Разматрати и предузимати додатне радње које су потребне за постизање циљева ове конвенције;
- (h) На свом првом састанку, разматрати и консензусом усвојити Пословник о раду за своје састанке и састанке помоћних тела;
- (i) На свом првом састанку, разматрати своја искуства у погледу примене одредаба члана 5, став 9 и разматрати који су кораци неопходни у циљу даљег развијања система из тог става, узимајући у обзир међународне процесе и развој, укључујући разраду одговарајућег инструмента који се односи на инвентаре или регистре о испуштању и трансферу загађења, а који би Конвенцији могли бити прикључени као анекси.

3. На састанцима Страна се може, по потреби, разматрати установљаванье финансијских аранжмана на бази консензуса.

4. Уједињене нације, њене специјализоване агенције и Међународна агенција за атомску енергију, као и свака државна или регионална организација за економску интеграцију која по члану 17. има право да потпише Конвенцију али која није Страна ове Конвенције, као и свака међувладина организација која се бави истим областима којима се бави и Конвенција, овлашћене су да учествују као посматрачи на састанцима Страна.

5. Свака невладина организација која се бави областима којима се бави Конвенција, а која је обавестила Извршног секретара Економске комисије за Европу о својој жељи за буде репрезентована на састанку Страна, имаће право учешћа као посматрач, изузев у случају када најмање једна трећина присутних Страна поднесе приговоре.

6. У сврху поштовања одредаба ставова 4. и 5. из горњег текста, Пословник о раду из става 2 (h) из горњег текста предвидеће практичне модалитете за поступак пријема и друге релевантне услове.

Члан 11. ПРАВО ГЛАСА

1. Свака Страна ове конвенције имаће један глас, изузев у случајевима предвиђених у ставу 2. у доњем тексту.

2. Регионалне организације за економску интеграцију ће у предметима у оквиру своје надлежности имати онолико гласова колики је број њихових чланица које су Стране Конвенције. Ове организације неће користити своје право гласа уколико то чине њихове државе чланице, и обрнуто.

Члан 12.
СЕКРЕТАРИЈАТ

Извршни секретар Економске комисије за Европу вршиће следеће функције секретаријата:

- (a) Сазивање и припремање састанака Страна;
- (b) Прослеђивање свим Странама извештаја и других информација примљених у складу са одредбама ове конвенције; и
- (c) Друге функције које могу одредити Стране.

Члан 13.
АНЕКСИ

Анекси на ову конвенцију представљаће њен саставни део.

Члан 14.
АМАНДМАНИ НА КОНВЕНЦИЈУ

1. Свака Страна може предложити амандмане на ову конвенцију.
2. Текст сваког предложеног амандмана на Конвенцију поднеће се у писменој форми Извршном секретару Економске комисије за Европу који ће их пренети свим Странама, најкасније деведесет дана пре одржавања састанка Страна на коме је дати амандман предложен за усвајање.
3. Стране ће начинити сваки напор да постигну споразум у виду консензуса око сваког предложеног амандмана. Ако све могућности око постизања консензуса буду исцрпљене без постизања споразума, амандман ће се у крајњем случају усвојити тро-четвртинском већином гласова Страна које су присутне и које гласају на састанку.
4. Амандмане на ову конвенцију који буду усвојени у складу са ставом 3. у горњем тексту, Депозитар ће доставити свим Странама на ратификацију, одобрење или прихватање. Амандмани на ову конвенцију, изузев на анексе, ће ступити на снагу за Стране које су их ратификовале, одобриле или прихватиле, деведесетог дана пошто Депозитар прими обавештење о њиховој ратификацији, одобрењу или прихватању од најмање три четвртине свих Страна. Након тога, ови амандмани ће ступити на снагу за сваку другу Страну деведесетог дана након што дата Страна депонује свој инструмент о ратификацији, одобрењу или прихватању амандмана.
5. Свака Страна која није у могућности да одобри амандман на анекс ове конвенције, обавестиће о томе Депозитара у писменој форми у року од дванаест месеци од дана обавештења о усвајању. Депозитар ће без одлагања обавестити све Стране о пријему таквог обавештења. Страна може у свако доба заменити своје претходно обавештење прихватам амандмана и, након депоновања инструмента прихватања код Депозитара, амандмани на тај анекс ступиће на снагу за ту Страну.

6. Након истека рока од дванаест месеци од датума када је Депозитар доставио предлог амандмана, како је предвиђено у ставу 4. у горњем тексту, амандман на анекс ступиће на снагу за оне Стране које нису доставиле обавештење из става 5. у горњем тексту, под условом да такво обавештење није поднето од више од једне трећине страна.

7. За сврхе овог члана, „Стране које су присутне и које гласају“ означава Стране које су присутне и које гласају за или против.

Члан 15.

РАЗМАТРАЊЕ ПОШТОВАЊА ОДРЕДБИ

Стране ће на састанку, на основу консензуса, успоставити неконфронтирајуће, неправне и консултативне опционе аранжмане ради разматрања поштовања одредби ове конвенције. Овим аранжманима ће се омогућити одговарајуће укључивање јавности и они могу да садрже могућност комуникације од стране припадника јавности у разматрању питања која се односе на ову конвенцију.

Члан 16.

РЕШАВАЊЕ СПОРОВА

1. Уколико се између две или више Страна јави спор око тумачења или примене ове конвенције, оне ће решење тражити путем преговора или на било који други начин решавања спорова који је прихватљив за Стране у спору.

2. Приликом потписивања, ратификовања, прихватања, одобравања или приступања овој конвенцији, или у било које време након тога, свака Страна има могућност да писмено обавести Депозитара да у случају спора који није решен у складу са ставом 1. у горњем тексту, прихвата један или оба од следећих начина за решавања спора као обавезан, у односу према било којој другој Страни која прихвата исту обавезу:

- (a) Подношење спора Међународном суду правде;
- (b) Арбитража у складу са поступком утврђеним у Анексу II.

3. Уколико су Стране у спору прихватиле оба начина решавања спора из става 2. у горњем тексту, спор се може поднети само Међународном суду правде, осим ако се стране у спору не споразумеју другачије.

Члан 17.

ПОТПИСИВАЊЕ

Ова конвенција биће отворена за потписивање у Аархус-у (Данска) 25. јуна 1998. године, а након тога у седишту Уједињених нација у Њујорку до 21. децембра 1998. године и то за државе чланице Економске комисије за Европу, као и за државе које имају консултативан

статус код Економске комисије за Европу у складу са ставовима 8. и 11. Резолуције Економског и социјалног савета 36 (IV) од 28. марта 1947. године, као и за регионалне организације за економску интеграцију које су основале суверене државе чланице Економске комисије за Европу, а које су на њих пренеле надлежност за питања која се регулишу овом конвенцијом, укључујући и надлежност за закључивање уговора која се односе на ову материју.

Члан 18. ДЕПОЗИТАР

Генерални секретар Уједињених нација ће поступати као Депозитар ове конвенције.

Члан 19. РАТИФИКАЦИЈА, ПРИХВАТАЊЕ, ОДОБРАВАЊЕ И ПРИСТУПАЊЕ

1. Ова конвенција ће бити подложна ратификацији, прихватању или одобравању држава потписница и организација регионалне економске интеграције.
2. Ова конвенција ће бити отворена за приступање од 22. децембра 1998. године државама и организацијама за регионалну економску сарадњу из члана 17.
3. Свака друга држава, која није поменута у ставу 2. у горњем тексту, а која је чланица Уједињених нација, може приступити Конвенцији по одобрењу састанка Страна.
4. Било која организација поменута у члану 16. која постане Страна ове конвенције, а да ниједна њена држава чланица није страна потписнице, преузеће све обавезе из ове конвенције. Ако су једна или више држава чланица такве једне организације Стране ове конвенције, организација и њене државе чланице ће одлучивати о својим односним одговорностима за остваривање својих обавеза према Конвенцији. У таквим случајевима, организација и државе чланице неће имати право да истовремено остварују права према Конвенцији.
5. Организације регионалне економске интеграције поменуте у члану 16. ће у својим инструментима ратификације, прихватања, одобравања или приступања назначити домен своје надлежности у погледу питања која се регулишу овом конвенцијом. Ове организације ће такође обавестити Депозитара о свим релевантним модификацијама у погледу домена њихових надлежности.

Члан 20. СТУПАЊЕ НА СНАГУ

1. Ова конвенција ступиће на снагу деведесетог дана након датума депоновања шеснаестог инструмента ратификације, прихватања, одобравања или приступања.

2. За потребе става 1. у горњем тексту, ниједан инструмент који депонује организација регионалне економске интеграције неће се сматрати као додатни онима које су депоновале државе чланице такве организације.

3. За сваку државу или организацију поменућу у члану 17. која ратификује, прихвати или одобри ову конвенцију или јој приступи након депоновања шеснаестог инструмента ратификације, прихватања, одобравања или приступања, Конвенција ће ступити на снагу деведесетог дана након датума када та држава или организација депонује свој инструмент ратификације, прихватања, одобравања или приступања.

Члан 21.

ПОВЛАЧЕЊЕ

У било ком тренутку након три године од датума на који је ова конвенција ступила на снагу за одређену Страну, та се Страна може се повући из Конвенције давањем писменог обавештења Депозитару. Свако такво повлачење ступиће на снагу деведесетог дана од датума пријема таквог обавештења од стране Депозитара.

АУТЕНТИЧНИ ТЕКСТОВИ

Члан 22.

Оригинал ове конвенције, чији су енглески, француски и руски текстови подједнако аутентични, биће депонован код Генералног секретара Уједињених нација.

У ПОТВРДУ ЧЕГА, доле потписани, за то прописно овлашћени, потписују ову конвенцију.

САЧИЊЕНО у Аархусу (Данска), двадесет петог дана јуна, хиљаду девет стотина деведесет осме године.

АНЕКС I СПИСАК АКТИВНОСТИ ПОМЕНУТИХ У ЧЛАНУ 6, СТАВ 1(а)

1. Енергетски сектор:

- Рафинерије минералне нафте и гаса;
- Инсталације за гасификацију и обезбеђивање течним горивима;
- Термоелектране и друге инсталације на сагоревање са улазном топлотом од 50 мегавата (MW) или већом;
- Пећи за кокс;
- Нуклеарне електране и други нуклеарни реактори, укључујући растављање и престанак рада таквих електрана и реактора 1/ (осим истраживачких инсталација за производњу и конверзију фисионих и фертилних материјала чија максимална снага не прелази 1 kW сталног топлотног оптерећења);
- Инсталације за поновну обраду озраченог нуклеарног горива; - Инсталације намењене:
 - за производњу или обогаћивање нуклеарног горива;
 - за обраду озраченог нуклеарног горива или високо радиоактивног отпада;
 - за коначно одлагање озраченог нуклеарног горива;
 - само за коначно одлагање радиоактивног отпада;
 - само за држање (планирано на више од 10 година) озрачених нуклеарних горива или радиоактивног отпада на месту различитом од места производње.

2. Производња и обрада метала:

- Инсталације за пржење или синтеровање металне руде (укључујући сулфидне руде);
- Инсталације за производњу сировог гвожђа и челика (примарном или секундарном фузијом) укључујући континуирано ливење, са капацитетом од преко 2,5 тоне на сат;
- Инсталације за обраду црних метала:
 - (I) Топле ваљалонице с капацитетом од преко 20 тона сировог челика по сату;
 - (II) Ковнице са чекићима чија енергија прелази 50 кило-џула по чекићу, где се користи топлотна енергија која прелази 20 MW;
 - (III) Наношење заштитних слојева легура метала са уносом који прелази 2 тоне сировог челика на сат;
- Ливнице за црне метале чија производња прелази 20 тона дневно; - Инсталације:
 - (I) За производњу обојених сирових метала из руде, концентрата или секундарних сировина металуршким, хемијским или електролитичким процесима;
 - (II) За топљење, укључујући легирање, обојених метала, укључујући поново добијене производе (рафинирање, ливење, итд.), са капацитетом топљења од преко 4 тона дневно за олово и кадмијум, или од преко 20 тона дневно за све остале метале;
- Инсталације за површинску обраду метала и пластичних материјала уз помоћ електролитичких или хемијских процеса где запремина базена за обраду прелази 30м³.

3. Минерална индустрија:

- Инсталације за производњу цементног клинкера у ротационим пећима производног капацитета од преко 500 тона дневно, или креча у ротационим пећима производног капацитета од преко 50 тона дневно, или у другим пећима са производним капацитетом од преко 50 тона дневно;
- Инсталације за производњу азбеста и производа на бази азбеста;
- Инсталације за производњу стакла, укључујући стаклену вуну, са капацитетом топљења од преко 20 тона дневно;
- Инсталације за топљење минералних супстанци, укључујући производњу минералних влакана, с капацитетом топљења од преко 20 тона дневно;
- Инсталације за производњу керамичких производа печењем, посебно црепова, цигала, ватросталних цигала, плочица, камених и порцеланских предмета, с производним капацитетом од преко 75 тона дневно, и/или с капацитетом пећи од преко 4 м³ и поставком густине по пећи преко 300 кг/м³.

4. Хемијска индустрија:

Производња у оквиру значења категорија активности садржаних у овом ставу означава производњу на индустријском нивоу хемијском обрадом супстанци или група супстанци наведених у тачкама (а) до (е):

(а) Хемијске инсталације за производњу базних органских хемикалија, попут:

- (I) Простих угљоводоника (линеарних или цикличних, засићених или незасићених, алифатичних или ароматичних);
- (II) Угљоводоника који садрже кисеоник, попут алкохола, алдехида, кетона, карбоксилних киселина, естера, ацетата, етера, пероксида, епоксидних смола;
- (III) Сумпорних угљоводоника;
- (IV) Азотних угљоводоника, попут амина, амида, азотних једињења, нитроједињења или нитратних једињења, алкилцијанида, цијанида, изоцијанида;
- (V) Угљоводоника који садрже фосфора;
- (VI) Халогених угљоводоника;
- (VII) Органскометална једињења;
- (VIII) Базичних пластичних материјала (полимера, синтетичких влакана и влакана на бази целулозе);
- (IX) Синтетичких гума;
- (X) Боја и пигмената;
- (XI) Површински активних средстава;

(б) Хемијске инсталације за производњу базних неорганских хемикалија, попут:

- (I) Гасова, као што су амонијак, хлор или хлороводоник, флуор или флуороводоник, угљенични оксид, сумпорна једињења, азотни оксид, водоник, сумпор диоксид, карбонил хлорид;
- (II) Киселина, попут хромне киселине, флуороводоничне киселине, фосфорне киселине, азотне киселине, хлороводоничне киселине, сумпорне киселине, пушљиве сумпорне киселине (олеум) и друге неорганске киселине које садрже сумпор;

(III) База, попут амонијум хидроксида, калијум хидроксида, натријум хидроксида;

(IV) Соли, попут амонијум хлорида, калијум хлората, калијум карбоната, натријум карбоната, пербората, сребро нитрата;

(V) Неметала, металних оксида и других неорганских једињења попут калцијум карбида, силицијум, силицијум карбида;

- (c) Хемијске инсталације за производњу вештачких ђубрива на основу фосфора, азота или калијума (простих или сложених вештачких ђубрива);
- (d) Хемијске инсталације за производњу основних производа за заштиту биља и биоцида;
- (e) Инсталације код којих се користе хемијски или биолошки процеси за производњу основних фармацеутских производа;
- (f) Хемијске инсталације за производњу експлозива;
- (g) Хемијске инсталације код којих се користе хемијски или биолошки процеси за производњу адитива на бази протеина, ензима и других протеинских супстанци.

5. Управљање отпадом:

- Инсталације за спаљивање, рециклажу, хемијски третман или депоније опасног отпада;
- Инсталације за спаљивање комуналног отпада са капацитетом од преко 3 тона по сату;
- Инсталације за одлагање неопасног отпада са капацитетом од преко 50 тона дневно;
- Депоније које примају преко 10 тона дневно или с укупним капацитетом који прелази 25.000 тона, искључујући депоније инертног отпада.

6. Постројења за третирање отпадних вода са капацитетом од преко 150.000 популационог еквивалента.

7. Индустриска постројења за:

- (a) Производњу пулпе од дрвета и сличних влакнастих материјала;
 - (b) Производњу папира и картона с производним капацитетом од преко 20 тона дневно.
8. (a) Изградња линија за међуградски железнички саобраћај и аеродрома 2/ са основном дужином писте од 2.100 м или више;
- (b) Изградња путева за моторна возила и аутопутева; 3/
 - (c) Изградња новог пута од четири или више трака, или исправљање и/или преуређивање постојећег пута од две траке или мање, у циљу омогућавања четири или више трака, тамо где би тај нови пут,

преуређени и/или проширени део пута био 10 км или више непрекидне дужине.

9. (a) Унутрашњи водни путеви и пристаништа за унутрашњи водни саобраћај који омогућава пролаз пловила од преко 1.350 тона;

(b) Трговачке луке, докови за утовар и истовар повезана са копном и спољним лукама (искључујући докове за трајекте), који омогућавају пролаз пловилима од преко 1.350 тона.

10. Системи за прикупљање подземних вода или вештачки системи за обнављање подземних вода где је годишња запремина прикупљене или обновљене воде еквивалентна или прелази 10 милиона кубних метара.

11. (a) Радови на преносу водних ресурса између речних сливова где се тим преносом желе спречити могуће несташице води и где количина пренесене воде износи преко 100 милиона кубних метара годишње;

(b) У свим другим случајевима, радови на преносу водних ресурса између речних сливова где вишегодишњи просечни проток слива прелази 2.000 милиона кубних метара годишње, и где количина пренесене воде прелази 5% од тог протока.

У оба случаја искључен је пренос пијаће воде цевоводима.

12. Екстракција петролеја и природног гаса за комерцијалне сврхе, када количина екстрахованог петролеја прелази 500 тона дневно, а гаса 500.000 кубних метара дневно.

13. Бране и друге инсталације намењене за задржавање или стално складиштење воде, када нова или додатна количина задржане или ускладиштене воде прелази 10 милиона кубних метара.

14. Цевоводи за транспорт гаса, нафте или хемикалија са пречником већим од 800 мм и дужином која прелази 40 км.

15. Постројења за интензивно узгајање живине или свиња са преко:

(a) 40.000 места за живину;

(b) 2.000 места за товне свиње (преко 30 кг); или (c)
750 места за крмаче.

16. Каменолами и отворени рударски копови чија површина прелази 25 хектара, или експлоатација тресета, где површина локације прелази 150 хектара.

17. Изградња далековод са напоном од 220 кв или више и дужином већом од 15 км.

18. Постројења за складиштење петролеја, петрохемијских или хемијских производа са капацитетом од 200.000 тона или више.

19.Остале активности:

- Постројења за предтретман (поступци попут прања, избељивања, мерцеризације) или бојења влакана или текстила, чији капацитет прелази 10 тона дневно;
- Постројења за бојење коже чији капацитет прелази 12 тона финалних производа дневно;
- (а) Кланице са капацитетом производње већом од 50 тона дневно; (b) Постројења за прераду и обраду прехранбених производа од:
 - животињских сировина (осим млека) са производним капацитетом финалних производа већим од 75 тона дневно;
 - биљних сировина са производним капацитетом готових производа већим од 300 тона дневно (просечна вредност на кварталној основи);
- (c) Прерада и обрада млека, где је количина добијеног млека већа од 200 тона дневно (просечна вредност на годишњој основи);
- Постројења за уклањање или рециклажу животињских лешева и животињског отпада чији капацитет прераде прелази од 10 тона дневно;
- Постројења за површински третман супстанци, предмета или производа уз помоћ органских растварача, посебно за обраду челика, штампање, превлачење, одмашћивање, заштиту од воде, калибрацију, бојење, чишћење и импрегнацију, са капацитетом потрошње од преко 150 кг на сат или преко 200 тона годишње;
- Постројења за производњу ћумура (спаљени угаљ) или електрографита уз помоћ термичке обраде или графитизације.

20.Свака активност коју не обухватају ставови од 1. до 19. у горњем тексту, а где се предвиђа учешће јавности у оквиру поступка за процену утицаја на животну средину, у складу с националним законодавством.

21.Одредбе члана 6, став 1(а) ове конвенције не примењују се ни на један од горе наведених пројеката предузетих искључиво или претежно у циљу истраживања, развоја и тестирања нових метода или производа у току мање од две године, изузев уколико није вероватно да ће изазвати значајан утицај на животну средину или здравље.

22.Свака промена или проширење активности, када таква промена или проширење одговара критеријумима/граничним вредностима које поставља овај Анекс, подлежу одредбама члана 6, став 1 (а) ове конвенције. Свака друга промена или проширење активности подлеже одредбама члана 6, став 1 (б) ове конвенције.

Напомене

1/ Нуклеарне електране и други нуклеарни реактори престају бити таква инсталација када се сво нуклеарно гориво и други радиоактивно контаминирани елементи перманентно уклоне са локације инсталације.

2/ У сврху ове конвенције, „аеродром“ означава аеродром који је у складу са дефиницијом из Чикашке конвенције из 1944. године, којом се успоставља Међународна организација за цивилну авијацију (Анекс 14).

3/ У сврху ове конвенције, „аутопут“ означава пут који је у складу са дефиницијом из Европског споразума о главним међународним саобраћајним артеријама од 15. новембра 1975. године.

АНЕКС II АРБИТРАЖА

1. У случају подношења спора на арбитражу у складу са одредбама члана 16, став 2, ове конвенције, страна или стране у спору ће обавестити секретаријат о предмету арбитраже и назначити посебно чланове ове конвенције чије је тумачење или примена у питању. Секретаријат ће добијене информације проследити свим Странама ове конвенције.
2. Арбитражни трибунал ће се састојати од три члана. Страна или стране које туже, као и друга страна или стране у спору именуваће по једног арбитра, а двоје именованих арбитра ће на основу споразума одредити трећег који ће бити председник арбитражног већа. Он не сме да буде држављанин ниједне од страна у спору, нити место његовог сталног боравишта може бити на територији једне од тих страна, нити он може бити запослен код њих, нити да је радио на том случају у било ком другом својству.
3. Ако се председник арбитражног већа не именује у року од два месеца од именовања другог арбитражног судије, Извршни секретар Економске комисије за Европу ће, на захтев било које стране у спору, одредити председника у даљем двомесечном року.
4. Ако једна од страна у спору не именује арбитра у року од два месеца од пријема захтева, друга страна може о томе информисати Извршног секретара Економске комисије за Европу, који ће именовати председника арбитражног већа у даљем двомесечном року. По именовању, председник арбитражног већа ће захтевати од стране која није именovala свог арбитра да то учини у року од два месеца. Ако она то не учини у датом року, председник ће обавестити Извршног секретара Економске комисије за Европу који ће именовати датог арбитра у даљем двомесечном року.
5. Арбитражно веће ће донети своју одлуку у складу са међународним правом и одредбама ове конвенције.
6. Свако арбитражно веће основано у складу са одредбама предвиђеним у овом анексу донеће своја правила о поступку.

7. Одлуке арбитражног већа, било да се ради о процесним или материјалним, биће донете већином гласова његових чланова.
8. Веће има овлашћење да предузме све одговарајуће да би утврдило чињенице.
9. Стране у спору ће олакшати рад арбитражног већа и посебно коришћењем свих средстава која су им на располагању, оне ће:
 - (a) Доставити сва релевантна документа, средства и информације;
 - (b) Омогућити, где је то потребно, позивање сведока или вештака и прихватити њихов доказни материјал.
10. Стране и арбитри ће штитити поверљивост сваке информације коју добију у поверењу току поступка пред арбитражним већем.
11. Арбитражно веће може, на захтев једне од страна, препоручити привремене мере заштите.
12. Ако се једна од страна у спору не појави пред арбитражним већем или не пружи одбрану свог случаја, друга страна може захтевати од већа да настави са поступком и донесе своју коначну одлуку. Одсуство једне стране или неучествовање у одбрани неће представљати препреку за одвијање поступка.
13. Арбитражно веће може да саслуша и одлучи о противтужбеним захтевима који произилазе директно из предмета спора.
14. Уколико арбитражно веће не одлучи другачије, због посебних околности датог случаја, трошкови већа, укључујући накнаде за његове чланове, падају на терет страна у спору на једнаке делове. Веће ће водити евиденцију свих својих трошкова о чему ће поднети завршни извештај странама у спору.
15. Свака Страна ове конвенције која има правни интерес у предмету спора и на коју може да утиче одлука у датом случају, може да се умеша у поступак уз сагласност већа.
16. Арбитражно веће ће донети своју одлуку у року од пет месеци од датума свог установљења, осим ако не утврди да је неопходно да продужи временски рок на период који не би требао бити дужи од пет месеци.
17. Одлука арбитражног већа ће бити пропраћена образложењем. Она ће бити коначна и обавезујућа за све стране у спору. Арбитражно веће ће одлуку проследити странама у спору и секретаријату. Секретаријат ће даље проследити примљене информације свим Странама ове конвенције.

18. Сваки спор који се може појавити између страна, у погледу тумачења или извршења одлуке, свака страна може изнети арбитражном већу које је ту одлуку донело, или, у случају да ово веће не може да се сазове, другом већу установљеном за ову сврху на исти начин као и претходно.

Члан 3.

Република Србија се определила да решавање спора око тумачења или примене Конвенције поднесе Међународном суду правде.

Члан 4.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије - Међународни уговори”.